

กรมอนามัย
DEPARTMENT OF HEALTH

ภาพข่าวกิจกรรม

สถาบันพัฒนาอนามัยเด็กแห่งชาติ

ฉบับที่ 001/2564

จัดทำโดย กลุ่มวิจัย เวทีกรรม ถ่ายทอดเทคโนโลยี

สถาบันพัฒนาอนามัยเด็กแห่งชาติ กรมอนามัย ร่วมกับ ภารกิจด้านการพยาบาล สถาบันสุขภาพเด็ก
แห่งชาติมหาราชินี กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข ขับเคลื่อนงานพัฒนาการเด็กเรื่องการใช้ DSPM
ในพยาบาลที่ให้บริการดูแลหลังคลอด ภาคเหนือ : เขตสุขภาพที่ 1, 2 และ 3 : จังหวัดนครสวรรค์

วันที่ 15 ธันวาคม 2563 แพทย์หญิงศิริพร กัญชนะ ที่ปรึกษาโครงการส่งเสริมพัฒนาการเด็กเฉลิมพระเกียรติฯ
เป็นประธานในการเปิดการอบรม DSPM พยาบาลที่ให้บริการดูแลหลังคลอด รุ่นที่ 1 โดยมีนายแพทย์สมเกียรติ
ชำนาญรักษ์ สาธารณสุขนิเทศก์ เขตสุขภาพที่ 3 ร่วมเป็นเกียรติในการอบรม ณ ห้องประชุมโรงพยาบาลสวรรค์
ประชารักษ์ (เขาเขียว) จังหวัดนครสวรรค์

กรมอนามัยส่งเสริมให้คนไทยสุขภาพดี

www.anamai.moph.go.th

สรุปการประชุมอบรมพัฒนาศักยภาพการใช้คู่มือ DSPM พยาบาลที่ให้บริการดูแลมารดาหลังคลอด

ภาคเหนือ: เขตสุขภาพที่ 1, 2 3 และ 4

วันที่ 15 ธันวาคม 2563

ณ ห้องประชุมโรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์ (เขาเขียว) จังหวัดนครสวรรค์

วันที่ 15 ธันวาคม 2563

ประธานในพิธีเปิดการประชุม ฯ : แพทย์หญิงศิริพร กัญชนะ ที่ปรึกษาโครงการฯ

ผู้เข้าร่วมประชุม : พยาบาลที่ให้บริการดูแลมารดาหลังคลอด และพยาบาลคลินิกเด็กสุขภาพดี

วัตถุประสงค์ : เพื่อพัฒนาศักยภาพพยาบาลที่ให้บริการดูแลมารดาหลังคลอดให้สามารถให้คำแนะนำแก่แม่ในการใช้คู่มือ DSPM ในการส่งเสริมพัฒนาการของลูกได้อย่างเข้าใจ

อภิปรายร่วมกันสร้างประเทศไทยด้วยเด็กไทยคุณภาพ

อาจารย์ศิริพร กัญชนะ

สำหรับพยาบาลหลังคลอด ควรเน้นให้ผู้ปกครองนำคู่มือ DSPM ไปใช้ในการฝึกทักษะและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ซึ่งถ้าสามารถ detect ได้เร็วนอกจากจะทราบว่าเด็กมีพัฒนาการสมวัย/ไม่สมวัย ยัง detect ได้ว่าเด็กมีความสามารถด้านไหนบ้าง เช่น GM ดี กล้ามเนื้อมัดใหญ่แข็งแรง → มีความสามารถด้านกีฬา เป็นต้น เพื่อให้ผู้ปกครองจะได้ส่งเสริมในทางที่ถูกต้อง โดยวัตถุประสงค์ในการใช้ DSPM ครั้งนี้ เพื่อเน้นการคัดกรองและตาเด็กและแนะนำการใช้เล่ม DSPM ให้แก่พ่อแม่และผู้เลี้ยงดูหลักในการเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก

อาจารย์ศิริกุล อิศรานุรักษ์

เด็กทุกคนควรได้รับการส่งเสริมพัฒนาการ เนื่องจากที่ผ่านมาเด็กทำไม่ได้เพราะเด็กไม่ได้รับโอกาสในการฝึกฝน ควรให้ความสำคัญในส่วนนี้ด้วย ซึ่งบทบาทของพยาบาลหลังคลอด การสอนหรือฝึก/ส่งเสริมพัฒนาการควรให้ผู้ที่เกี่ยวข้องนอกจาก แม่ พ่อ เช่น ย่า ยาย เข้ามาร่วมฝึกทักษะด้วยเพราะจะได้ช่วยกันฝึกและใช้คู่มือ DSPM ในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก

อาจารย์นิพรพรรณ วรมงคล

ควรแนะนำพ่อแม่ ให้รู้จักวิธีส่งเสริมพัฒนาการ(ช่องขวามือท้ายสุดของแต่ละหน้า) ถ้าเด็กไม่ได้รับการกระตุ้นตั้งแต่เด็กจะส่งผลกระทบต่อเด็กในอนาคต

นายแพทย์ธีรชัย บุญยะสิทธิ์พรณ

เน้นทักษะการสื่อสารแก่ผู้ปกครองเพื่อการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก โดยการให้ความรู้ เช่นการสอน การให้คำแนะนำล่วงหน้า และการให้คำปรึกษาเมื่อเด็กสงสัยล่าช้า โดยมีขั้นตอน 3 ขั้นตอน ได้แก่ ชื่นชมในส่วนที่เด็กทำได้และแจ้งผลการประเมินพัฒนาการ และเน้นย้ำให้มีความสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กแก่ผู้ปกครอง

สรุปสิ่งที่ได้รับจากการฝึกปฏิบัติการใช้คู่มือ DSPM

1.สภาพปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมการใช้คู่มือ DSPM ผู้เลี้ยงดูเด็กในแผนกสูติกรรมหลังคลอด

- ไม่ได้สอนการใช้คู่มือ DSPM ให้กับผู้เลี้ยงดูเด็ก
- ผู้ปกครอง/ผู้เลี้ยงดูไม่ทราบความสำคัญของการใช้คู่มือ DSPM ขาดทักษะในการกระตุ้นพัฒนาการ
- ไม่มีการส่งต่อข้อมูลให้แก่คลินิกเด็กสุขภาพดี
- ไม่มีการติดตามผลการใช้คู่มือ DSPM
- แผนกสูติกรรมหลังคลอดมีการแจกคู่มือ DSPM แต่ไม่ได้สอนการใช้คู่มือ DSPM ให้กับผู้เลี้ยงดูเด็ก
- เจ้าหน้าที่บางส่วนขาดความตระหนักในการส่งเสริมการใช้คู่มือ DSPM
- ไม่ทราบเหตุผลในการใช้ คู่มือ DAIM
- ไม่มีการบันทึกข้อมูลพัฒนาการหลังการประเมิน
- ไม่ทราบวิธีการประเมินที่ถูกต้อง
- ขาดการเน้นย้ำการนำคู่มือ DSPM มาด้วยทุกครั้งในวันนัดครั้งถัดไป
- ไม่มีการสะท้อนข้อมูลหรือปัญหากลับมาที่แผนกหลังคลอด เช่น เมื่อ ward ไม่ได้ให้หรือไม่แนะนำการใช้คู่มือให้กับมารดา
- ไม่มีการแจ้งข้อมูลกลับให้แผนกสูติกรรมหลังคลอดทราบปัญหาไม่ได้รับคู่มือ DSPM ตั้งแต่หลังคลอด
- ไม่มีช่องทางการสื่อสาร ส่งต่อข้อมูลจากแผนกสูติกรรมหลังคลอด ไปยัง WCC และ รพสต. (มี COC ใช้สื่อสารเฉพาะด้านปัญหาทางด้านร่างกาย)
- ขาดการสื่อสารในการส่งต่อข้อมูลด้านพัฒนาการ และการได้รับเอกสาร DSPM (มีการเก็บข้อมูลในการรับเอกสารในหน่วยงานเท่านั้น)
- ไม่รู้แนวทางที่จะปฏิบัติในการส่งต่อข้อมูลให้กับ WCC
- ไม่มีการประสานกันระหว่างพยาบาล PP กับพยาบาลเยี่ยมหลังคลอด
- โรงพยาบาลแม่ข่ายไม่ให้คู่มือ DSPM แก่มารดาหลังคลอดที่รับส่งต่อมา

2.ข้อเสนอแนะเพื่อกำหนดรูปแบบการส่งเสริมการใช้คู่มือ DSPM ผู้เลี้ยงดูเด็กในแผนกสูติกรรมหลังคลอด

- เน้นย้ำให้ผู้เลี้ยงดูเด็กใช้คู่มือ DSPM และเขียน/พิมพ์ในใบนัดให้นำมาโรงพยาบาลทุกครั้งที่มีมารับบริการ

-คลินิกเด็กสุขภาพดีเก็บข้อมูลผู้เลี้ยงดูเด็กที่ไม่ได้ใช้คู่มือ DSPM หรือไม่ได้รับส่งกลับให้แผนกสูติกรรมหลังคลอดทราบ เช่น ทาง Line group

- จัดทำแนวทางการส่งต่อข้อมูลจากแผนกสูติกรรมหลังคลอด รพศ. รพช. ไปยัง WCC และ รพสต.
- กำหนดเป็นนโยบายจากผู้บริหารสู่การปฏิบัติจริง/นำไปใช้จริง เพื่อพัฒนาภาคีแรกเกิด
- จัดการฝึกอบรมชี้แจงเกี่ยวกับการตรวจพัฒนาการและการบันทึกข้อมูลที่ถูกต้อง เป็นแนวทางเดียวกัน
- ประสานงานกับ WCC เพื่อส่งต่อข้อมูล เมื่อพบเด็กมีพัฒนาการสงสัยล่าช้า
- มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบเฉพาะเกี่ยวกับการดูแลพัฒนาการเด็กและการส่งต่อข้อมูล
- จัดทำแนวทาง และแจ้งแนวทางเพื่อให้ปฏิบัติเป็นไปในแนวทางเดียวกัน (พัฒนาความรู้สู่การปฏิบัติ)
- หาแนวทางร่วมกันในการสื่อสาร 2 ทางที่เป็นระบบ
- จัดให้มีการประชุมประจำปี เหมือนการประชุมในครั้งนี้
- ปรับปรุงการลงข้อมูลเยี่ยมบ้านในระบบ Thai-COC ให้ครบถ้วนและสมบูรณ์มากขึ้น ใส่เบอร์โทรศัพท์ที่ติดต่อได้จริงอย่างน้อย 2 เบอร์
- ตั้ง Line group พัฒนาการเด็กของโรงพยาบาลเพื่อติดต่อสื่อสารปัญหาที่พบในการทำงาน และสะท้อนข้อมูลการไปเยี่ยมหลังคลอดให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องรับทราบ เพื่อปรับปรุงรูปแบบการให้คำแนะนำผู้เลี้ยงดูเด็ก (กุมารแพทย์ พยาบาล PP พยาบาลตึกเด็ก พยาบาล WCC นักจิตวิทยา/นักกิจกรรมบำบัด นักกายภาพบำบัด)
- ติดสติ๊กเกอร์หรือป้ายตารางในคู่มือ DSPM หลังสอนฝึกปฏิบัติ และให้เซ็นชื่อเป็นหลักฐานในสมุด ANC
- คลินิกเด็กสุขภาพดี ตรวจสอบการบันทึกในคู่มือ DSPM ก่อนการให้วัคซีนทุกครั้ง
- เจ้าหน้าที่ในแผนกหลังคลอดและ WCC ควรได้รับการอบรม DSPM อย่างละเอียดทุกคน
- ควรมีการประสานงานในการจัดโรงเรียนพ่อแม่ระหว่าง PP กับ WCC

3. Key message เสริมสร้างแรงจูงใจให้มารดาหลังคลอด/ผู้เลี้ยงดู ใช้คู่มือ DSPM

- เป็นของขวัญที่สมเด็จพระเทพฯมอบให้คุณแม่กับลูกของเรานะคะ อยากให้คุณแม่เอาคู่มือนี้ไปใช้ ถ้าอยากให้ลูกมีพัฒนาการดี
- คุณแม่คะนี่เป็นการบ้านที่อยากให้คุณแม่ทำและเอามาให้พยาบาลตรวจดูทุกครั้งที่มาตรวจตามนัดนะคะ